

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

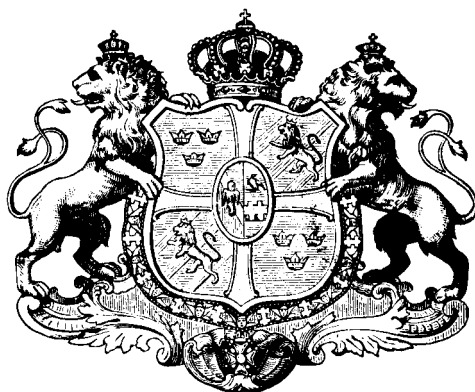
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1891.

(ÅRGÅNG 18.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 15.

STOCKHOLM, 1891.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och
1874-1910: Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmåteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjorderna användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsäde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsäde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsäde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

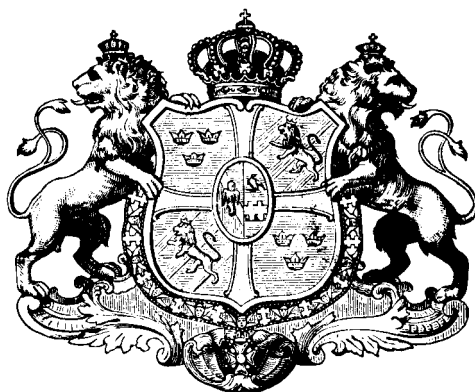
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1891.

(ÅRGÅNG 18.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 15.

STOCKHOLM, 1891.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig berättelse.....	3-14.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1891.....	4.
Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1891 års skörd..	7.
II. Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1891 års skörd.....	8.
Tab. A.Jemförelse mellan 1891 års och 1881-1890 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.....	10.
Tab. B.Sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1881-1890 samt år 1891.....	11.
Résumé.....	15.
Tabellbilaga.....	16-18.
Tab. 1. Sammandrag af kronolänsmännens rapporter om skörden år 1891.....	16.
Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1891.....	18.

T I L L K O N U N G E N .

Till åttlydnad af de föreskrifter, som meddelats i Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 juni 1874, anhåller Statistiska Centralbyrån i underdånighet att härmed få afgifva sin redogörelse för innevarande års skörd. I likhet med hvad tillförene varit fallet, lemnas här först ett sammandrag af de allmänna omdömen om årsväxten, hvilka af de särskilda länsstyrelserna uttalats, samt

Centralbyråns på denna grundval utarbetade sammanfattning för riket i dess helhet, och derefter följa de beräkningar öfver skördemängd, spanmålens vikt m. m., hvilka kunnat af Centralbyrån utföras med ledning dels af hushållningssällskapens senaste uppgifter om utsädesbeloppen, dels ock af de för hvarje länsmansdistrikt afgifna rapporter om skördadt korntal och dylikt.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1891.

Ur dessa omdömen, hvilka under tiden från den 21 oktober till den 10 november innevarande år inkommo till Statistiska Centralbyrån, meddelas i vanlig länsordning följande utdrag,¹⁾ nemligen:

för *Stockholms län* (ink. till Stat. Cb. d. 31 okt. 1891):

att skördeförhållandena inom länet innevarande år företett ovanligt stor skiljaktighet äfven å nära hvarandra belägna trakter, hvadan svårighet måste uppstå att för större distrikt erhålla medeltal, som utgöra ett fullt troget uttryck af distriktets förhållanden.

Ehuru emellertid foderväxterna lemnat en till kvantiteten under medelmåttan sig belöande afkastning och vårsädesskörden likaledes utfallit under medelmåttan, anser sig likväl Länsstyrelsen i betraktande deraf, att äringen af de ädlare sädesslagen hvete och råg är fullt nöjaktig, samt att potatisen allmänast och höskörden allmänt angifvits vara af god beskaffenhet, kunna lemna det totalomdöme om den inbergade årsgrödan, att den kan betecknas såsom *nära, om ej fullt medelmåttig*;

för *Uppsala län* (ink. d. 3 nov.):

att afkastningen af hvete och råg blifvit god, men deremot af vårsäden under medelmåttan, i följd hvaraf skörden, i sin helhet bedömd, kan anses hafva blifvit *fullt medelmåttig*;

för *Södermanlands län* (ink. d. 27 okt.):

att höstsäden lemnat god skörd, af utmärkt beskaffenhet;

att vårsädesskörden utfallit nära medelmåttig, äfvenledes af god beskaffenhet;

att rotfrukter lemnat nära god afkastning, som dock mångenstädes är angripen af röta;

att höfångsten och halmafkastningen varit medelmåttiga;

äfvansom att med hänsigt till dessa förhållanden innevarande års skörd inom detta län kan betecknas såsom *fullt medelmåttig*;

för *Östergötlands län* (ink. d. 10 nov.):

att höstutsädet af hvete och råg, som under förlidet års höst i väl beredd jord och under i öfrigt fördelaktiga förhållanden utsåddes, inom länet i allmänhet lemnat en ovanligt god skörd, hvilken äfven, oakadt ett af regn i någon mån försvåradt bergningsarbete, temligen allmänt inkommit utan nämnvärd skada, samt att endast i sydöstra delen af Hammarkinds härad, der ett oväder med ty åtföljande snöfall på ofrusen jord i november månad förlidet år och der på våren länge kvarliggande snö anses hafva menligt inverkat på dessa sädesslag, äfvansom på mossodlingar i skogstrakten, der frost på våren lärar å rågen hafva gjort skada, höstsäden lemnat ett mindre tillfredsställande resultat;

att korn, hafre, blandsäd, vicker och ärter, som på försommaren hårdt frestats af ihållande torka, men sedermera under regnig väderlek frodats, gifvit en skörd, hvilken såväl till myckenheten som i följd af särdeles gynnsamt bergningsväder till beskaffenheten kan anses vara god; dock har äfven hafren på en del mossodlingar tagit någon skada af frost;

att skörden af potatis, som på åtskilliga trakter betänkligt angripits af röta, måste betraktas såsom under medelmåttan;

att höskörden, som delvis under ogynnsamma väderleksförhållanden inbergats och derunder i ej obetydlig grad tagit skada, väl dock med afseende å kvantiteten kan anses hafva varit öfver medelmåttan från odlad jord, men å naturliga ängar något sämre; samt

att höstsäden lemnat god, men vårsäden i följd af stråets korthet något mindre god halmafkastning; och får Konungens Befallningshafvande, på grund af ofvanberörda förhållanden, för sin del uttala den åsigten, att skörden inom länet, i allmänhet bedömd, måste anses vara *god*;

för *Jönköpings län* (ink. d. 31 okt.):

att höstsäden lemnat nära god skörd, att vårsäden gifvit medelmåttig skörd, att potatisen, hvilken i allmänhet varit angripen af röta, äfvansom andra rotfrukter, lemnat något under medelmåttig afkastning, att höskörden utfallit medelmåttig samt att halmafkastningen är öfver medelmåttig.

Till följd häraf kan Länsstyrelsen uttala det allmänna omdöme om årets skörd, att densamma blifvit *fullt medelmåttig*;

för *Kronobergs län* (ink. d. 31 okt.):

att höstrågen, som på åtskilliga ställen tagit skada af regn under bergningstiden, gifvit en afkastning något under medelmåttan;

att af korn och vårråg, hvilket senare sädesslag obetydligt odlas, blifvit en fullt medelmåttig skörd;

att hafren, som i en del trakter blifvit väl inbergad och af god beskaffenhet, men deremot å flere ställen skadad af regn, kan i medeltal anses lemna medelmåttig afkastning;

att potatisen, som nästan allestädes varit angripen af röta, lemnat en afkastning under medelmåttan;

att öfriga rotfrukter, som dock föga odlas, lemnat, likasom linet, medelmåttig afkastning;

att högrödan blifvit fullt medelmåttig å odlad jord, medelmåttig å uppvallsäng, men deremot ringa å madäng;

att halmafkastningen blifvit fullt medelmåttig;

att såväl sädesgrödan som fodertillgången synes tillräcklig för ortens behof; samt

att vid sådant förhållande Konungens Befallningshafvande anser länet i sin helhet hafva innevarande år erhållit en *medelmåttig* skörd;

för *Kalmar län* (ink. d. 26 okt.):

att afkastningen af höstsädesslagen är både till korntal och vigtt underlägsen skörden af samma sädesslag under årtiondet 1880—1889, i det att den understiger dess medelsiffror med 8 % i fråga om korntal och 2.6 % i vikt, hvadan och då denna skilnad ej synes uppvägas af företräde i annat afseende, dessa sädesslag få anses hafva gifvit något under medelmåttig skörd, hvaremot och då vårsädesslagens underhållighet i vikt med 0.86 % mer än uppväges af den 5 % högre afkastningen, skörden af vårsäd kan anses vara öfver medelmåttig;

att potatisskörden med nära 17 % understiger medelafkastningen och derjemte — med undantag endast för ett par distrikt å Öland — allestädes visat sig i hög grad angripen af torröta, hvadan densamma icke kan skattas högre än half skörd;

att med tagen hänsyn till såväl mängd som beskaffenhet, höskörden, hvars upphemtande från naturlig äng flerstädes lidit afbräck genom besvärade vattenflöden, kan anses såsom medelmåttig;

och att halmafkastningen, hvilken särskildt af vårsäd blifvit af god beskaffenhet och väl bergad, är fullt medelmåttig.

Och uttalar Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i följd häraf det totalomdöme om årets skörd, att densamma är *medelmåttig*;

för *Gotlands län* (ink. d. 21 okt.):

att såsom allmänt omdöme om innevarande års skörd kan meddelas, att densamma bör anses hafva varit *medelmåttig*;

¹⁾ Här intagna utdrag ur länsstyrelsernas afgifna omdömen jemte de hufvudsakliga resultaten af beräkningarne äro, i den mån de sistnämnda hunnit verkställas, genom Post- och Inrikes Tidningar till allmänhetens kännedom redan meddelade.

för *Blekinge län* (ink. d. 26 okt.):

Under förlidet års höst nedlades höstsädet för detta års skörd under förmånliga förhållanden. Vintren visade sig till en början fördelaktig ända tills in i februari, då blidvader inträffade och smälte snön samt upptinade den dittills bildade kälen, hvarefter, i slutet af mars, snöstormar inträffade under flere dagar, utan att jorden derförinnan erhållit ny käle. Efter det denna snö delvis nedsmält, kommo hårda nattfroster utan nämnvärd nederbörd; och, ehuru i april och början af maj goda regn föllo, blef dock, till följd af skarpa frostnätter den 15 och 16 i sistnämnda månad, då rågen mångenstädes stod i ax, denna, särdeles på sidlända ställen, skadad. Vårsådden nedlades temligen väl i god tid och under tjenliga förhållanden; der- efter omvexlade köld med goda regn ända tills i början af juli, då, efter flere dagars rotregn, värme inträffade och verkade fördelaktigt på växtligheten. Under sista dagarna af juli, sedan en del af höskörden inbergats, började en regnperiod, som nästan utan uppehåll fortfor till något efter medlet af augusti, då uppehållsväder samt värme inträffade och nästan oafbrutet varade ända till de senaste dagarna, då ett godt regn föll, hvilket ännu fortfar.

Till följd af omförmälda väderleksförhållanden hafva höskörden och rågen delvis mer och mindre skadats, äfven vid inbergningen, samt hvetet och vårsåden lagt sig, hvarigenom säden blifvit mindre viktig och lemnat mindre afkastning, än eljest skolat blifva fallet. Potatisen har derigenom äfven, synnerligast på sidlända åkrar, skadats af röta.

Höstsådden detta år har i allmänhet nedlagts under fördelaktiga förhållanden och tidigt, enär sädesskörden redan i medlet af september nästan allmänt var afslutad.

På grund af angifna förhållanden och med fästadt afseende i öfrigt å länsmännens primäruppgifter, anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande böra angående detta års skörd såsom sin åsigt uttala:

att hvetet och rågen lemnat fullt medelmåttig skörd;
att kornet och blandsåden gifvit afkastning öfver medelmåttan;
att af hafre, vicker och bohvete blifvit en medelmåttig skörd;
att ärter lemnat knappt medelmåttig afkastning;
att af bönor, som föga odlats, der sådant skett, blifvit medelmåttig skörd;
att potatisen, som traktvis varit mycket angripen af röta, lemnat en knappt medelmåttig afkastning;
att andra rotfrukter blifvit i allmänhet fullt medelmåttiga;
att lin och hampa, som dock föga odlas, lemnat medelmåttig afkastning;
att hö och halm, hvaraf en del blifvit mindre väl inbergad, lemnat en skörd öfver medelmåttan, och synas tillräckliga för länets foderbehof; samt

att sädestillgången i allmänhet är tillräcklig för orternas behof och flerstädes lemnar öfverskott till afsalu.

Såsom allmänt omdöme anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande alltså kunna uttala, att årets skörd utfallit *något öfver medelmåttan*;

för *Kristianstads län* (ink. d. 4 nov.):

att skörden beträffande säd och foder varit god, ehuru till beskaffenheten något försämrad af det i allmänhet synnerligen ogynnsamma bergningsvädret, beträffande potatis knapp och af ej fullgod beskaffenhet, samt beträffande öfriga rotfrukter god;

för *Malmöhus län* (ink. d. 26 okt.):

att skörden af säd kan anses hafva lemnat medelmåttig afkastning, att potatisskörden varit under medelmåttan, men andra rotfrukter lemnat en medelmåttig afkastning, att höskörden varit god, att bergningsvädret delvis varit mindre gynnsamt, och att fodertillgången är god;

för *Hallands län* (ink. d. 31 okt.):

Hveteskörden, som inbergades under jernförelsevis gynnsamma förhållanden, kan anses hafva utfallit öfver medelmåttan, hvaremot rågen,

hvilken skadats af väta, öfver hufvud taget icke torde hafva gifvit mer än medelmåttig afkastning.

Vårsåden utvecklades väl långsamt under den kalla och delvis torra våren och försommaren, men växte sedermera, efter det värme och regn inträffat omkring den 20 juni, ganska kraftigt, i synnerhet å varmare jord. På kall jord, särskildt i norra delen af länet, hann den dock icke sin fulla utveckling under den regniga sommaren. Emellertid blef vårsåden, som mognade senare än vanligt, till största delen väl inbergad under september. Afkastningen, som i södra delen af länet synes uppgått till öfver, men i norra delen till under medelmåttan, torde således för hela länet kunna anses hafva blifvit medelmåttig.

Potatisen, som är i hög grad angripen af röta, har lemnat en skörd betydligt under medelmåttan.

Öfriga rotfrukter synas icke hafva lemnat medelskörd.

Höafkastningen har, ehuru gräsväxten blef mycket försenad under den kalla våren, blifvit ganska god på väl afdikad jord. På mader och kärrängar, som delvis voro öfversvämmade en stor del af sommaren, blef afkastningen deremot obetydlig och delvis illa bergad. I allmänhet försiggick höets bergning under gynnsamma förhållanden i södra delen af länet, hvaremot det i norra delen blef mer eller mindre skadadt af regn.

Halmafkastningen måste anses såsom god;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 31 okt.):

att råg och hvete afkastat mer än medelmåttan;
att korn, hafre och blandsäd lemnat något under medelmåttig skörd;
att ärter, bönor och vicker, hvilka sädesslag odlas blott i ringa omfattning, vicker i allmänhet endast till grönfoder, gifvit medelmåttig afkastning;

att potatisskörden utfallit betydligt under medelmåttan;
att öfriga rotfrukter och lin, hvilka sädesslag i obetydlig grad utgöra föremål för odling, gifvit fullt medelmåttig äring; samt
att höskörden blifvit fullt medelmåttig och halmafkastningen medelmåttig;

anseende sig Konungens Befallningshafvande under nu angifna förhållanden kunna fälla det allmänna omdöme om innevarande års skörd i länet, att den blifvit *i det närmaste medelmåttig*;

för *Elfsborgs län* (ink. d. 5 nov.):

att skörden af hvete, som odlas endast i mellersta delen af länet och der allenast obetydligt, varit medelmåttig;

att rågsådden, som verkstälts inom de olika trakterna å vanlig tid och under gynnsamma väderleksförhållanden, under hösten kraftigt utvecklades, så att sädesbrodden kunde motstå den under vintern och våren vexlande milda och kalla väderleken och i följd deraf utvecklas till mycket lofvande skörd, hvilken visserligen skett under mindre tjenligt bergningsväder, men likväl kan anses vara välbergad och fullt medelmåttig;

att korn, blandsäd och hafre, hvilken sistnämnda är länets hufvudsäde, väl tagit någon skada och till växtligheten nedsatts af den under försommaren rådande torkan, men sedermera upphjelpes af godt regn och därför gifvit medelmåttig skörd;

att skörden af skidfrukter, såsom ärter, bönor, vicker, som odlas obetydligt, blifvit medelmåttig;

att potatisen, som odlas i afsevärd myckenhet och inom länets södra del jemväl till afsalu, lidit stor skada af den under eftersommaren herrskande kalla och regniga väderleken, så att skörden angripits af torröta inom nästan hela länet, utom der »magnum bonum» med flere andra nya sorter användts till utsäde, efter hvilket nämnda olägenhet mindre försports; varande emellertid skörden att anse såsom medelmåttig;

att afkastningen af öfriga rotfrukter utfallit medelmåttig;

att höskörden å såväl odlad jord som naturlig äng till växtligheten tillbakasetts af den under försommaren rådande torkan, men efter det regn straxt efter midsommaren fallit, tagit sig, så att skörden varit medelmåttig; samt

att halmafkastningen anses hafva utfallit medelmåttig

Med stöd af hvad sålunda anförts anser sig Konungens Befallningshafvande böra såsom allmänt omdöme om skörden uttala, att den utfallit *medelmåttig*;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 22 okt.):

att afkastningen af jordbruket inom länet kan betecknas såsom *medelmåttig*;

för *Vermlands län* (ink. d. 9 nov.):

att af spanmålen höstsädet lemnat fullt *medelmåttig* afkastning, men vårsädet något derunder, att af potatis inhöstats fullt *medelmåttig* afkastning af i allmänhet god beskaffenhet och att tillgången på foder, som i godt skick inbergats, är tillräcklig för behovet, hvadan skörden i sin helhet bedömd må anses motsvara *medelmåttig* afkastning;

för *Örebro län* (ink. d. 26 okt.):

att hvete och råg anses hafva gifvit god skörd, som i allmänhet är väl bergad;

att kornet lemnat *medelmåttig* skörd af god beskaffenhet;

att hafren, som i allmänhet blifvit väl bergad, å lättare jord gifvit god afkastning, men på den gamla odalåtern mångenstädes skörd under medelmåttan;

att skörden af ärter är god och af vicker fullt *medelmåttig*;

att potatisen i allmänhet gifvit mycket god skörd, men något skadad af torröta;

att öfriga rotfrukter lemnat *medelmåttig* afkastning; och

att höskörden anses hafva utfallit under medelmåttan, men är af god beskaffenhet.

I allmänhet bedömd torde årets skörd kunna betecknas såsom *nära god*;

för *Vestmanlands län* (ink. d. 2 nov.):

Skörden af hvete och råg är af särdeles god beskaffenhet och med afseende å korntalet att betrakta såsom öfver *medelmåttig*.

Vårsäden, som hufvudsakligen utgöres af korn och hafre, har i allmänhet blifvit väl bergad och å lösare jord äfven gifvit *medelmåttig* afkastning. På hårdare jordmån har skörden deremot varit sämre, hvadan den i allmänhet inom länet utfallit under medelmåttan.

Potatisen har lemnat fullt *medelmåttig* skörd, af god beskaffenhet.

Beträffande höafkastningen, så har densamma på odlad jord utfallit under medelmåttan, och på naturliga ängar har förhållandet varit ännu ogynnsammare. Det bergade fodrets beskaffenhet har dock visat sig vara mycket god, och i betraktande af de ej obetydliga besparingarne från föregående årets rika skörd torde någon brist icke vara att befara.

Halmaafkastningen har af höstsäd varit mycket god, men af vårsäd betydligt under *medelmåttig*.

Med hänsyn till dessa förhållanden är innevarande års skörd inom detta län att betrakta såsom *fullt medelmåttig*;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 29 okt.):

att höstsädet, bestående hufvudsakligen af råg och i länets sydliga delar till någon mindre del af hvete, lemnat fullt *medelmåttig*, i länets nordligaste del god, skörd af god beskaffenhet;

att vårsädet, hvaraf i allmänhet odlas hafre, men i Vesterdals, Ofvan-Siljans och äfven Nedan-Siljans fögderier jemväl korn, lemnat skörd, som i Vesterbergslags fögderi varit under medelmåttan och af mindre tillfredsställande beskaffenhet, men för länet i öfrigt kan anses *medelmåttig* och af god beskaffenhet;

att potatisskörden, som utfallit öfver medelmåttan, varit af i allmänhet god beskaffenhet och endast i ringa mån angripen af röta; samt

att höskörden i allmänhet utfallit öfver medelmåttan och likaså halmaafkastningen af höstsäd, hvaremot vårsäden i länets sydligaste delar lemnat under *medelmåttig* halmskörd.

På grund häraf anser sig Konungens Befallningshafvande böra afgifva det allmänna omdöme, att innevarande års skörd utfallit *fullt medelmåttig* samt varit i allmänhet af god beskaffenhet;

för *Gefleborgs län* (ink. d. 22 okt.):

att höstsäden utfallit öfver medelmåttan och i allmänhet blifvit väl bergad;

att vårsäden, som i allmänhet varit kortväxt och blifvit ojemnt mogen samt flerstädes tagit skada af regn, dock gifvit *medelmåttig* skörd;

att potatisen lemnat afkastning öfver medelmåttan och i det hela blifvit af god beskaffenhet;

att höskörden är väl inbergad och af god beskaffenhet; samt

att halmaafkastningen är knappt *medelmåttig*.

Och kan i följd häraf såsom allmänt omdöme om skörden uttalas, att densamma blifvit *medelmåttig*;

för *Vesternorrlands län* (ink. d. 31 okt.):

att höstsädet, som nästan uteslutande utgöres af råg och blifvit väl bergadt, varit af god beskaffenhet och anses lemna en fullt *medelmåttig* skörd;

att korn, ortens hufvudsäde, lemnat *medelmåttig* skörd af i allmänhet god beskaffenhet;

att hafre, som mindre allmänt odlas, och mestadels skördas som grönfoder, synes gifva en *medelmåttig* skörd;

att potatisen, som på flere ställen tagit skada af torka och frost, lemnat en afkastning, som i kvantitativt hänseende torde kunna betecknas såsom nära *medelmåttig*;

att höskörden från odlad jord lemnat nära *medelmåttig* skörd af god beskaffenhet, men från naturliga ängar varit under medelmåttan; samt

att halmaafkastningen, som utfallit under medelmåttan, i allmänhet blifvit välbergad.

Och anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande till följd häraf böra uttala det allmänna omdöme om skörden, att densamma varit *medelmåttig*;

för *Jemtlands län* (ink. d. 2 nov.):

att skörden af råg varit god, delvis mycket god och väl bergad, men som detta säde icke odlas i större utsträckning, så har skörden jemförelsevis ringa inverkan på tillgången af brödsäd;

att skörden af korn, ortens hufvudsäde, varit god, delvis riklig, och blifvit i allmänhet väl bergad;

att hafre, som mest odlas till foder, dels enbart, dels i blandning med vicker, gifvit en riklig foderskörd och på några ställen delvis mognat;

att potatis gifvit en god afkastning, af god beskaffenhet;

att höskörden varit tillfredsställande och fullt *medelmåttig* på odlad jord, men sämre på utägar; samt

att halmaafkastningen varit ojemn, då på vissa trakter den ihållande torkan i juli, som brådstörtade utvecklingen af kärnan, gjorde halmen kort, men om ock halmaafkastningen icke håller jemna streck med sädesskörden, så kan den på det hela taget likväl anses *medelmåttig*.

Som totalomdöme kan sägas, att i länet inhöstats en fullt *medelmåttig* foderskörd och en god sädes- och potatisgröda, hvilket torde nedbringa den ständigt behöfliga importen af brödsäd till omkring 200,000 hektoliter. Dertill kommer det vanliga behovet af hafre för hästar till skogsdriften, hvars belopp är beroende på den mer eller mindre lifaktigheten för året i denna industri;

för *Vesterbottens län* (ink. d. 23 okt.):

att i Lappmarken höskörden från odlad jord varit knappt *medelmåttig*, från myr- och bäckängar fullt *medelmåttig*, och å det nedre landet under medelmåttan, att sädesskörden såväl i Lappmarken som det nedre landet varit något under medelmåttan, i allmänhet ej mot-

svarande den jordbrukande befolkningens behof, samt att potatis-skörden likaledes varit under medelmåttan;

för *Norrbottens län* (ink. d. 4 nov.):

Kornet, ortens hufvudsäde, som delvis bortfrusit och delvis ej blifvit fullt moget, har lemnat en skörd vida under medelmåttan.

Rågen, som i allmänhet endast odlas i kustlandet, har gifvit en skörd under medelmåttan, hvilken emellertid varit välbergad och af god beskaffenhet.

Af hafre, hvilken allt mera börjar brukas såsom sädesslag, churu densamma dock ännu öfvervägande odlas såsom grönfoder, har skörden utfallit under medelmåttan.

Potatisen, som delvis blifvit förstörd af frost eller torka, har gifvit en skörd långt under medelmåttan.

Öfriga rotfrukter, hvaraf obetydligt odlas, hafva lemnat en skörd betydligt under medelmåttan.

Höskörden å odlade egor, som delvis blifvit förstörd af torka och mask, har utfallit långt under medelmåttan; men å naturliga ängar blifvit medelmåttig.

Halmskörden har utfallit långt under medelmåttan.

Med hänsyn till sädes- och potatisskördens knappa och af frost skadade beskaffenhet samt den genom torka och gräsmask delvis fellsagna höskörden från odlad jord, anser Konungens Befallningshafvande sig böra beteckna skörden inom länet, hvilken knappast motsvarar mer än hälften af en medelmåttig skörd, i dess helhet såsom *betydligt under medelmåttan*.

Sammanfattas ofvan meddelade omdömen, så vidt de gälla skörden i sin helhet inom hvarje län, erhålles följande

Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1891 års skörd.

Stockholms län.....	Nära, om ej fullt medelmåttig.
Uppsala län.....	Fullt medelmåttig.
Södermanlands län.....	Fullt medelmåttig.
Östergötlands län.....	God.
Jönköpings län.....	Fullt medelmåttig.
Kronobergs län.....	Medelmåttig.
Kalmar län.....	Medelmåttig.
Gotlands län.....	Medelmåttig.
Blekinge län.....	Något öfver medelmåttan.
Kristianstads län.....	Öfver medelmåttan ¹⁾ .
Malmöhus län.....	Fullt medelmåttig ¹⁾ .
Hallands län.....	Öfver medelmåttan ¹⁾ .
Göteborgs och Bohus län.....	I det närmaste medelmåttig.
Elfsborgs län.....	Medelmåttig.
Skaraborgs län.....	Medelmåttig.
Vermlands län.....	Medelmåttig.
Örebro län.....	Nära god.
Vestmanlands län.....	Fullt medelmåttig.
Kopparbergs län.....	Öfver medelmåttan ¹⁾ .
Gefleborgs län.....	Medelmåttig.
Vesternorrlands län.....	Medelmåttig.
Jemtlands län.....	Nära god ¹⁾ .
Vesterbottens län.....	Nära medelmåttig ¹⁾ .
Norrbottens län.....	Betydligt under medelmåttan.

Hela riket **Fullt medelmåttig.**

Om nu, enligt den värdeskala för de särskilda länen, som år 1890 upprättades och för hvilken då i årets Sammandrag lemnades närmare redogörelse, de län, hvilkas skördeutfall år 1891 varit detsamma eller i det närmaste detsamma, föras tillhopa, visar sig, att årets skörd i fråga om länen kan sålunda betecknas:

god	i 1 län med 7 % af medelskörden i riket
nära god	» 2 » » 6 » » »
öfver medelmåttan.....	» 3 » » 13 » » »
fullt medelmåttig eller	
något öfver medelmåttan	» 6 » » 29 » » »
medelmåttig eller i det	
närmaste medelmåttig »	9 » » 37 » » »
nära medelmåttig eller	
nära, om ej fullt medelmåttig	» 2 » » 6 » » »
betydligt under medelmåttan	» 1 » » 2 » » »

Af länen hafva sålunda 15, med omkring $\frac{2}{3}$ af rikets medelskörd, erhållit en gröda, som kan betecknas såsom medelmåttig eller fullt medelmåttig. Af de återstående hafva 3 län erhållit sämre och 6 bättre skörd, men då de förra äro af mindre betydenhet för skörderesultatet i dess helhet, träffas deremot bland de senare flere af våra förnämsta jordbrukslän. Skördeomdömet för hela riket blifver därför också icke medelmåttig, utan fullt medelmåttig.

För erhållandet af det nyss angifna omdömet om rikets skörd hafva vid beräkningen de allmänna omdömen, som af de särskilda länsstyrelserna användts om årsskörden inom länet, blifvit omsatta till de relativa talvärden, som finnas angifna i 1874 års berättelse. Enligt denna hafva nemligen gifvits och gifvas fortfarande åt dessa allmänna omdömen följande talvärden:

Ymnig skörd	10.
Riklig skörd (mycket god skörd)	9.
God skörd	8.
Nära god skörd	7.5.
Öfver medelmåttig skörd (eller mera än medelmåttig skörd)	7.
Fullt medelmåttig skörd	6.5.
Medelmåttig skörd	6.
Nära medelmåttig skörd (eller något under medelmåttig skörd)	5.5.
Under medelmåttig skörd (eller mindre än medelskörd)	5.
Betydligt under medelmåttig skörd	4.5.
Knapp eller ringa skörd (eller $\frac{1}{3}$ under medelmåttan)	4.
Nästan missväxt (eller half skörd)	3.
Missväxt	0—2.

Användas dessa talvärden vid beräkningen af 1891 års skörd, erhålles såsom riksmedelstal 6.4, hvilket i det allra närmaste är uttrycket för fullt medelmåttig skörd.

Då jemförelser med tidigare år i hög grad tjena att belysa årets skördeutfall och klargöra uppfattningen deraf, meddelas här äfven de allmänna omdömen, som de tio senaste årens skördar hafva erhållit:

¹⁾ Jemför ordalydelsen i ofvan anförda utdrag ur länsredogörelsen.

Skördeår.	Relativt värde.	Motsvarande allmänt omdöme.
1891.....	6.4	Fullt medelmåttig.
1890.....	7.5	Nära god.
1889.....	5.4	Nära medelmåttig.
1888.....	6.1	Medelmåttig.
1887.....	6.4	Fullt medelmåttig.
1886.....	6.2	Något öfver medelmåttan.
1885.....	5.8	Nästan medelmåttig.
1884.....	7.3	Nära god.
1883.....	5.9	Nästan medelmåttig.
1882.....	7.4	Nära god.
1881.....	5.0	Under medelmåttan.

Af de tio åren 1881—1890 har sålunda ej mindre än 6 erhållit sämre omdöme, 1 likadant och blott 3 högre; men då omdömet för samtliga de sistnämnda är så högt som nära god, kommer likväl det relativa värdet af tioårsperiodens skörd i medeltal, eller 6.3, att stå talvärdet för 1891 års skörd mycket nära.

Inom rikets olika län har, såsom af förut anförda sammandrag framgår, skörden varit bäst uti de inne i landet belägna Jemtlands, Kopparbergs och Örebro län, det till sistnämnda län angränsande Östergötlands län samt Kristianstads och Hallands län, sämst åter i Norrbottens län och dernäst i Vesterbottens och Stockholms län. Inom det öfriga riket har skörden i återstående, eller södra, delen af Norrland, Vermland, Bohuslän, Västergötland, större delen af Småland samt å Gotland varit medelmåttig, annars fullt medelmåttig.

II.

Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1891 års skörd.

Till grund för den kvantitativa skördeberäkningen läggas, enligt hvad redan förut blifvit anmärkt, dels hushållningssällskapens meddelanden om utsädesmängden, dels de för hvarje länsmansdistrikt insända uppgifterna om skördadt korntal.

De senaste uppgifter om utsädet, som föreligga för riket i dess helhet, förskrifva sig från år 1889. Dock kunna icke dessa obetingadt få begagnas för att angifva äfven 1891 års utsäde. Erfarenheten visar nemligen, att åtminstone i fråga om en del kulturväxter en ganska jemnt fortgående förändring med afseende på odlingens omfattning eger rum, och denna faktor måste äfven tagas med i beräkningen. För att närmare lära känna ifrågavarande förhållande beträffande de senaste åren har, i likhet med hvad förut egt rum, efterföljande öfversigt upprättats:

Förändringar i utsädesmängden, i %.

Ökning +; minskning —.

	Från 1884 till 1885.	Från 1885 till 1886.	Från 1886 till 1887.	Från 1887 till 1888.	Från 1888 till 1889.
Hvete, höst-.....	+ 2.12	+ 0.84	+ 1.43	+ 1.74	+ 2.67
" vår-.....	— 4.31	— 11.34	— 12.50	— 1.69	— 4.45
Råg, höst-.....	— 1.14	— 0.08	— 0.71	+ 2.03	— 0.23
" vår-.....	— 3.58	+ 2.06	— 7.73	+ 9.62	— 1.37
Korn.....	— 6.44	— 1.83	+ 1.48	— 0.02	— 1.93
Hafre.....	+ 1.44	+ 0.50	+ 3.01	+ 2.39	+ 0.12
Blandsäd.....	+ 3.80	+ 0.11	+ 0.97	+ 1.26	+ 0.34
Ärter.....	— 4.22	+ 0.85	— 1.77	— 3.94	— 0.04
Bönor.....	— 10.11	+ 9.35	— 19.50	— 5.37	— 8.80
Vicker.....	— 1.54	+ 5.11	+ 3.25	— 3.79	— 13.81
Bohvete.....	— 19.96	— 22.66	+ 27.45	— 35.80	— 26.92
Raps.....	— 69.11	+ 47.51	— 27.34	— 65.46	— 11.11
Potatis.....	+ 0.11	+ 4.94	+ 0.18	+ 0.99	+ 1.65

Bland här uppräknade växtslag visa hösthvete, hafre, blandsäd och potatis en ständigt fortgående ökning med afseende på utsädes mängd, vårhvete å andra sidan en ständigt fortgående minskning, hvaremot i fråga om öfriga sädesslag ingen sådan oafbruten ökning eller minskning i utsädesmängden egt rum. Antagas kan därför, att äfven för åren 1890 och 1891 utsädesmängden af de fyra förstnämnda växtslagen har ökats, och af vårhvete minskats, medan beträffande öfriga sädesslag inga antaganden i någondera riktningen äro berättigade; och har Statistiska Centralbyrån vid uppgörande af årets utsädesberäkningar ansett sig böra utgå från detta betraktelsesätt.

De i hushållningssällskapens berättelser angifna utsäden för år 1889 hafva på grund här af för hösthvete, hafre, blandsäd och potatis blifvit ökade, och för vårhvete blifvit minskade med två gånger det procenttal, som utgör medeltalet af tabellens siffror för de fem åren 1885—1889, eller ökade för hösthvete med 3.52 %, för hafre med 2.98 %, för blandsäd med 2.59 % och för potatis med 3.15 %, samt minskade för vårhvete med 13.72 %.

I enlighet med dessa antaganden har en beräkning af 1891 års *utsädesbelopp* länsvis blifvit utförd, hvilken för hela riket gifver följande tal:

Utsäde.

Hvete, höst-.....	175,384 hektoliter.
" vår-.....	13,487 "
Råg, höst-.....	1,002,293 "
" vår-.....	16,806 "
Korn.....	705,692 "
Hafre.....	3,434,045 "
Blandsäd.....	362,135 "
Ärter.....	91,438 "
Bönor.....	12,332 "
Vicker.....	58,964 "
Bohvete.....	302 "
Raps.....	13 "
Potatis.....	2,891,175 "

I de fall, då något sädesslag inom ett distrikt antingen helt och hållet eller delvis skördats såsom grönfoder, har, i likhet med föregående år, vederbörligt afdrag af utsäde gjorts, och har på

grund häraf totalutsädet minskats för hafre till 3,413,441, för blandsäd till 359,600, för ärter till 90,706, för bönor till 12,295, för vicker till 39,270 samt för bohvete till 274 hektoliter. Den såsom grönfoder skördade andelen af säden är för de fyra förstnämnda sädesslagen i det hela mycket obetydlig, i det att den icke för någotdera af dem uppgår till 1 % af utsädet, men utgör för vicker 33.4 % och för bohvete 9.3 %. I afseende på raps är att märka, att likasom vanligt skörd är uppgifven och i följd deraf äfven utsäde beräknadt endast för Malmöhus län.

Uppgifterna om det skördade *korntalet* för hvarje särskildt slag af utsäde finnas sammanställda i bilagda **Tab. 1**, hvarjemte i *Tab. A* (sid. 10) dels meddelas motsvarande medeltal för skörden under de närmast förflutna tio åren, 1881—1890, dels ock angifves proportionen mellan dessa medeltalssiffror och de för året beräknade.

Då icke allenast här utan äfven på många andra ställen i sammandraget jemförelser ske med skörden under nyssnämnda tioårsperiod, torde böra erinras, att denna skörd för perioden i dess helhet har utfallit något öfver medelmättan. Medeltalet af de tio särskilda skördeårens relativa värden blir nemligen, enligt hvad å sid. 8 är anfördt, 6.3.

För de olika sädesslagen samt för raps och potatis betecknas, enligt **Tab. 1**, skördemängden år 1891 af följande korntal: hösthvete 8.68, vårhvete 6.03, höstråg 7.91, vårråg 5.31, korn 6.93, hafre 6.11, blandsäd 7.82, ärter 5.65, bönor 5.88, vicker 6.19, bohvete 5.47, raps 77 och potatis 6.42.

För jemförelses skull meddelas här nedan motsvarande korntal för de vigtigaste af dessa växtslag äfven i fråga om öfriga år, för hvilka sammandrag af årsväxtberättelserna blifvit utgifna, hvarvid maxima och minima af korntalen äro särskildt betecknade, eller de förra med feta, de senare med »skeleton»-siffror:

Skörden i korntal åren 1874—1891.

År.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.							
1874.....	8.33	5.06	7.36	4.44	5.65	4.38	5.43	4.15	4.30	3.93	7.76
1875.....	7.44	5.92	7.48	5.35	7.26	6.71	7.35	7.22	6.78	6.91	7.78
1876.....	7.14	5.48	7.15	5.30	6.24	5.63	6.48	5.87	4.71	5.69	7.51
1877.....	5.87	5.41	6.06	5.06	5.73	6.27	6.68	5.11	6.18	5.34	5.96
1878.....	7.81	6.16	7.40	5.57	7.55	6.79	7.52	6.21	5.84	6.36	7.20
1879.....	6.83	5.70	6.93	5.33	7.10	6.54	7.22	5.50	7.16	6.31	5.02
1880.....	7.69	5.99	7.64	5.51	7.47	6.59	7.50	6.67	4.80	6.31	8.55
1881.....	4.56	5.86	5.73	4.89	6.56	6.36	6.89	4.58	4.46	5.13	7.39
1882.....	7.74	6.15	7.07	5.61	7.84	7.20	8.01	6.35	6.42	6.76	5.04
1883.....	6.37	5.90	6.52	5.26	6.89	6.34	7.32	5.97	6.04	6.12	6.91
1884.....	8.06	6.39	7.64	5.48	7.45	6.53	7.63	6.11	5.15	6.56	6.88
1885.....	8.25	5.89	7.80	5.32	6.13	5.93	7.25	5.99	6.24	6.40	7.05
1886.....	7.86	5.77	7.09	5.21	7.38	6.08	7.89	6.30	6.51	6.06	6.99
1887.....	8.88	6.06	7.94	5.20	7.45	6.21	7.91	6.49	4.83	5.70	8.42
1888.....	7.69	5.43	7.01	4.94	6.99	6.93	8.12	5.11	5.35	4.58	5.51
1889.....	7.36	5.23	7.42	4.64	6.90	5.21	6.54	5.56	3.99	5.01	9.13
1890.....	7.63	6.13	7.72	5.27	7.92	7.51	8.85	6.23	5.84	6.76	4.42
1891.....	8.68	6.03	7.91	5.31	6.93	6.11	7.82	5.65	5.88	6.19	6.42
Medeltal:											
1876—1880.....	7.07	5.75	7.04	5.35	6.82	6.36	7.07	5.87	5.74	6.00	6.85
1881—1885.....	7.00	5.94	6.95	5.31	6.97	6.47	7.42	5.80	5.66	6.19	6.65
1886—1890.....	7.88	5.72	7.44	5.05	7.33	6.39	7.86	5.94	5.30	5.62	6.89
1881—1890.....	7.44	5.83	7.19	5.18	7.15	6.43	7.64	5.87	5.48	5.91	6.77
1874—1891.....	7.46	5.78	7.22	5.21	6.97	6.30	7.35	5.84	5.58	5.90	6.89

Sammandrag af årsväxtberättelserna år 1891.

Det första året i serien, eller 1874, lemnade i fråga om vårsträsäden och, med undantag för bönorna, äfven i fråga om baljväxterna, det sämsta skörderesultatet, men 1890 i fråga om vårsträsäden och 1875 i fråga om baljväxterna, äfven nu med undantag för bönorna, det bästa resultatet. Höstsäden afkastade minst år 1881 och mest år 1887. Den ymnigaste och den klenaste potatisskörden inhöstades under tvenne hvarandra följande år, eller 1889 och 1890.

Årets siffror äro ej vidare anmärkningsvärda utom beträffande hösthvetet och höstrågen, hvilkas korntal äro mycket höga och komma 1887 års ganska nära.

Sammanfattas dels höst- och vårhvete, dels höst- och vårråg, visar sig, att korntalen för hvete och råg hafva varit:

	Hvete.	Råg.		Hvete.	Råg.
1874.....	8.08	7.32	1883.....	6.33	6.50
1875.....	7.30	7.45	1884.....	7.89	7.59
1876.....	7.02	7.12	1885.....	7.99	7.75
1877.....	5.84	6.05	1886.....	7.59	7.06
1878.....	7.70	7.37	1887.....	8.52	7.90
1879.....	6.75	6.90	1888.....	7.45	6.97
1880.....	7.55	7.61	1889.....	7.16	7.37
1881.....	4.61	5.71	1890.....	7.50	7.68
1882.....	7.63	7.05	1891.....	8.49	7.86

Ehuru så betydligt lägre till korntal än hösthvetet och höstrågen, kunna sålunda vårhvetet och vårrågen på grund af den ringa andel, hvori de ingå i skörderesultatet, ej uppå korntalen för dessa sädesslag öfver hufvud öfva någon större inverkan.

Af tabellen öfver 1874—1891 års skörderesultat framgår bland annat, att skördeutfallet af likartade sädesslag i allmänhet äfven är likartadt, så att de år, då afkastningen af hösthvete varit riklig eller tvärtom, enahanda förhållande rådt äfven i fråga om höstrågen o. s. v. I årsväxtberättelserna hafva derfor äfven de förnämsta växtslagen blifvit sammanförda till fyra hufvudgrupper: höstsäd, vårsträsäd, baljväxter och potatis, samt årets afkastning af dessa jemförts med motsvarande afkastning i medeltal för nästföregående tioårsperiod.

En sådan sammanställning äfven för år 1891 utfaller på följande sätt:

	Korntal 1891.	Medelkorntal 1881—1890.
Höstsäd.....	8.02	7.23
Vårsträsäd.....	6.37	6.61
Baljväxter.....	5.82	5.68
Potatis.....	6.42	6.77

Således betydligt högre korntal i fråga om höstsäd, något högre i fråga om baljväxter samt något mindre i fråga om vårsträsäd och potatis, år 1891 i förhållande till föregående tioårsperiod.

I tabellen öfver korntalen åren 1874—1891 äro äfven införda medelkorntalen för derunder infallande femårsperioder. Såsom synes, kunna dessa medelkorntal stundom ej obetydligt variera, exempelvis för hösthvete med nära 13 %. Tillförlitligare uttryck för den afkastning, den svenska jorden kan anses lemna, vinner man dock genom att ännu längre utsträcka ifrågavarande medeltalsberäkning, såsom till tioårsperioden 1881—1890 eller till samtliga de 18 år, 1874—1891, för hvilka sammandrag af

Årets korntal jemfördt med de föregående årens.

årsväxtberättelserna blifvit af Statistiska Centralbyrån utarbetade, och innehåller tabellen derför äfven uppgift om dessa medeltal.

Sammanställas 1891 års korntal af särskilda växtslag med dessa tvenne sistnämnda serier af medeltal, finner man, att 1891 års korntal i procent häraf utgöra:

	Af medelkorntalen	
	1881—1890.	1874—1891.
	%.	%.
Hvete, höst-	117	116
» vår-	103	104
Råg, höst-	110	110
» vår-	103	102
Korn	97	99
Hafre	95	97
Blandsäd	102	106
Ärter	96	97
Bönor	107	105
Vicker	105	105
Potatis	95	93.

Skiljaktigheterna mellan de tvenne serierna af procenttal äro, såsom synes, icke betydande. Störst är den i fråga om vårsträsäden, och visar sig 1891 års skörd af dessa relativt bättre, i

fall jemförelsen utsträcker till hela perioden 1874—1891, än om den endast kommer att omfatta den del deraf, som utgöres af de tio åren 1881—1890.

Beträffande skörden inom de särskilda länen framgår af Tab. A:

att hösthvete och höstråg lemnat rikaste afkastningen i länen kring Mälaren, samt i Hallands, Skaraborgs, Vermlands, Örebro, Gefleborgs och Jemtlands län, minsta afkastningen deremot i Gotlands län samt närliggande län i rikets sydöstra del;

att vårsträsäden å andra sidan, oafsedt Norrbottens län, lemnat minsta äringen i länen kring Mälaren, men i Götalandskapen i allmänhet mer än normal skörd;

att afkastningen af baljväxter varit oförmånligast i de län, som erhållit en dålig skörd af höstsäd, eller vårsträsäd;

samt att potatisskörden endast i länen kring Mälaren och Hjelmaren, med undantag för Uppsala län, och vidare i Jemtlands län (hvilket här såsom öfverallt utmärkes af höga korntal), Kopparbergs, Vermlands och Gotlands län lemnat högre korntal än medeltalet, i öfrigt lägre, synnerligast i de två nordligaste länen.

Potatisens beskaffenhet har, enligt Tab. 1, i Norrland och äfven i Svealand med få undantag varit god, i Götaland deremot temligen allmänt skadad af röta. Af primäruppgifterna

Tab. A. Jemförelse mellan 1891 års och 1881—1890 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.

L ä n.	Medelkorntal 1881—1890.												1891 års korntal i procent af 1881—1890 årens medelkorntal.													
	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										Höst.	Vår.	Höst.	Vår.									
Stockholms län.....	7.16	6.26	7.10	6.47	7.11	7.08	7.32	6.64	6.39	6.56	—	—	6.48	125	99	112	—	76	80	80	77	60	82	—	—	109
Uppsala län.....	6.98	7.00	7.03	7.90	7.94	7.50	7.66	6.40	6.80	6.83	—	150	6.70	135	93	118	—	65	61	60	69	61	69	—	—	88
Södermanlands län.....	7.53	6.96	7.70	6.10	6.91	7.33	7.61	6.26	6.22	6.40	—	—	6.19	137	71	119	107	84	79	77	82	94	82	—	—	126
Östergötlands län.....	7.16	6.23	7.05	4.88	7.50	6.75	7.34	5.86	6.90	6.43	—	—	5.97	113	100	111	90	104	105	104	98	78	114	—	—	88
Jönköpings län.....	5.76	5.30	6.44	4.87	5.34	5.71	5.08	4.83	4.98	5.45	—	—	6.39	111	109	114	98	107	105	109	116	—	110	—	—	86
Kronobergs län.....	5.77	5.32	5.83	5.35	6.22	6.67	5.73	4.99	4.75	5.44	—	—	6.58	91	84	101	94	95	93	115	74	—	101	—	—	99
Kalmar län.....	6.19	5.79	5.91	4.73	5.77	6.04	5.74	5.10	5.94	5.84	4.77	—	5.48	89	91	92	95	104	106	112	92	101	113	101	—	90
Gotlands län.....	6.64	7.00	6.82	5.00	6.61	6.75	6.57	5.41	7.42	5.86	7.00	—	5.99	95	—	86	—	102	99	105	88	—	89	—	—	115
Blekinge län.....	6.94	5.72	6.07	5.19	6.57	6.57	6.37	5.86	6.66	5.74	4.64	—	6.63	100	103	99	102	106	107	110	81	—	102	195	—	90
Kristianstads län.....	8.08	5.67	7.26	4.84	7.37	7.51	7.79	5.42	7.31	4.93	4.93	—	6.90	102	120	102	106	105	102	104	101	75	142	110	—	90
Malmöhus län.....	8.81	8.49	8.70	5.07	9.03	9.31	9.35	6.39	5.74	5.82	5.33	114	7.58	111	—	105	108	105	103	105	103	96	107	105	68	91
Hallands län.....	7.40	5.60	7.50	4.94	6.49	6.89	6.30	5.67	5.03	5.88	5.58	—	6.80	122	114	112	113	109	104	112	120	155	109	82	—	95
Göteborgs och Bohus län.....	7.44	5.50	8.23	5.53	6.33	5.93	6.31	5.14	5.18	4.80	—	—	7.54	109	105	111	123	102	89	84	101	114	109	—	—	84
Elfsborgs län.....	7.16	5.94	7.25	6.06	5.52	5.51	5.83	5.37	6.66	5.36	—	—	7.10	114	104	112	100	99	94	105	112	100	110	—	—	85
Skaraborgs län.....	6.10	5.02	6.55	4.43	5.51	5.43	5.26	5.44	5.56	5.11	—	—	6.43	118	116	118	119	105	104	106	113	98	114	—	—	88
Vermlands län.....	6.04	5.57	7.48	5.38	5.13	5.44	4.82	4.73	—	4.68	—	—	6.96	140	96	120	—	91	81	96	97	—	—	—	—	111
Örebro län.....	7.51	5.46	7.72	5.47	6.66	6.96	7.02	5.81	6.26	5.85	—	—	6.57	125	101	115	82	90	85	85	114	115	112	—	—	119
Vestmanlands län.....	7.56	7.02	7.65	—	7.12	7.19	7.18	6.42	6.56	6.83	—	—	6.98	137	142	127	—	88	82	70	91	—	81	—	—	115
Kopparbergs län.....	8.12	6.27	10.56	6.91	7.36	5.99	7.00	5.46	7.00	6.28	—	—	7.96	111	117	112	112	121	92	113	107	—	99	—	—	117
Gefleborgs län.....	8.58	7.09	8.75	5.67	7.53	7.56	7.52	5.75	6.76	6.22	—	—	7.88	116	113	123	99	100	100	104	134	89	103	—	—	98
Vesternorrlands län.....	5.13	—	8.90	5.94	7.34	6.81	6.48	5.55	—	6.00	—	—	7.01	—	—	100	108	92	109	94	88	—	117	—	—	79
Jemtlands län.....	—	—	8.08	6.77	6.28	5.34	5.39	4.83	—	—	—	—	6.75	—	—	133	133	124	131	140	133	—	—	—	—	114
Vesterbottens län.....	—	—	8.17	5.89	5.99	6.40	6.73	4.25	—	—	—	—	8.44	—	—	118	105	89	99	98	—	—	—	—	—	70
Norrbottens län.....	—	—	13.49	7.43	6.57	8.28	6.83	—	—	—	—	—	9.03	—	—	103	108	69	75	—	—	—	—	—	—	42
Hela riket.....	7.44	5.83	7.19	5.18	7.15	6.43	7.04	5.87	5.48	5.91	5.18	114	6.77	117	103	110	103	97	95	102	96	107	105	106	68	95

framgår derjemte, att, liksom förlidet år, särskilda potatissorter, deribland allmänt den s. k. magnum bonum, undgått att taga skada af röta, äfven i de trakter der denna allmännast förekommit.

Öfriga rotfrukter hafva gifvit en skörd något öfver medelmåttan.

Lön och hampa hafva lemnat i frö 3·1 kornet och i spånadsämne en afkastning något öfver medelmåttan.

Höskörden från odlad jord har utfallit öfver medelmåttan och från naturlig äng fullt medelmåttig, men har, enligt de insända primäruppgifterna, i rikets södra län delvis lidit skada af regn.

Halmafkastningen har varit till mängden af höstsäd god och af vårsäd nära medelmåttig, samt till beskaffenheten god.

Sädestillgången af vårsäd lemnar ej ett så stort öfverskott som vanligt, men behovet af höstsäd är å andra sidan betydligt mindre än under vanliga år.

Fodertillgången är fullt tillräcklig; störst är den i Götaland, minst i Svealand och Norrland, hvarest den inom flere län endast på den grund anses tillräcklig för behovet, att ej obetydande besparingar finnas kvar efter det utmärkta foderåret 1890.

Bergningsvädret kan i det hela betecknas såsom gynsam, men har för hö- och höstsädesskörden i Götaland varit mindre godt.

I Tab. 2 meddelas resultaten af de verkställda kvantitativa beräkningarna af årets skörd. Enligt dessa visar densamma följande mått i hektoliter och tunnor, hvarmed sammanställts motsvarande siffror för nästföregående tio års medelskörd:

	Skörd 1891.		Medelskörd 1881—1890.	
	Hektoliter.	Tunnor.	Hektoliter.	Tunnor.
Höstsäd.....	9,446,200	5,728,780	8,393,100	5,090,120
Vårsträsäd.....	28,713,200	17,413,560	28,330,400	17,181,380
Baljväxter.....	827,800	502,030	922,600	559,540
Summa säd	38,987,200	23,644,370	37,646,100	22,831,040
Potatis	18,571,000	11,262,660	18,137,900	11,000,000

Innevarande års sädesskörd har alltså lemnat 1,341,100 hektoliter utöfver medelskörden 1881—1890 och häri ingår höstsåden med ej mindre än 1,053,100 hektoliter, nemligen hösthvetet med 338,000 och hösträgen med 715,100 hektoliter. Vårsträsåden har lemnat 382,800 hektoliter mer och baljväxterna 94,800 hektoliter mindre än medelskörd. Oaktadt korntalet för hafren är

Tab. B. Sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1881—1890 samt år 1891.

L ä n.	Hösthvete.		Vårhvete.		Hösträg.		Våräg.		Korn.		Hafre.		Blandsäd.		Ärter.		Bönor.		Vicker.	
	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.	1881—1890.	1891.
Stockholms län.....	78·5	79·4	73·5	1)75·5	70·9	72·8	68·2	2)70·0	65·0	65·8	49·1	48·1	57·5	57·4	80·7	80·3	81·8	77·5	74·0	77·6
Uppsala län.....	77·6	77·4	—	—	70·7	72·0	70·0	—	65·3	65·0	47·4	48·2	55·1	56·9	83·6	79·5	—	—	74·9	1)76·5
Södermanlands län.....	77·2	78·4	75·7	—	71·4	72·6	74·9	—	64·6	67·2	47·1	50·3	53·8	2)58·3	82·1	80·1	64·0	—	74·1	1)78·0
Östergötlands län.....	77·9	78·5	76·9	76·0	72·8	72·5	70·4	2)69·3	67·3	66·6	48·1	48·1	55·2	56·8	80·2	79·1	81·2	—	70·5	73·9
Jönköpings län.....	79·8	78·7	76·6	76·4	74·2	73·3	73·2	72·8	65·2	66·6	45·8	46·6	55·3	1)53·0	79·0	77·8	—	—	68·0	—
Kronobergs län.....	79·7	1)75·0	76·7	1)75·0	73·1	70·6	74·4	71·8	64·9	64·5	46·5	46·8	54·9	1)57·5	89·3	—	—	—	85·8	—
Kalmar län.....	79·3	78·5	76·2	77·8	73·4	73·5	71·0	—	68·2	69·6	47·0	47·9	58·1	1)54·5	81·6	79·5	—	—	69·6	2)78·5
Gotlands län.....	77·9	75·3	71·4	—	71·8	69·2	50·0	—	67·8	66·9	44·3	43·1	53·4	2)49·8	82·5	2)82·0	75·7	—	79·7	—
Blekinge län.....	76·8	73·7	71·8	—	72·0	71·4	66·7	—	65·5	1)65·5	46·1	47·0	53·8	—	79·8	1)75·5	—	—	81·0	—
Kristianstads län.....	76·8	75·9	69·1	—	72·4	70·2	70·2	67·1	62·2	63·9	47·2	48·4	53·8	55·0	76·2	78·0	97·5	—	79·5	77·5
Malmöhus län.....	79·6	75·6	—	—	75·0	69·9	66·5	2)68·8	66·5	65·2	50·8	49·5	57·8	56·6	79·7	78·6	81·2	—	79·5	1)73·5
Hallands län.....	78·2	78·1	71·4	72·1	73·8	74·3	68·3	1)68·0	65·4	65·1	48·6	47·9	53·9	—	79·7	—	83·4	—	80·1	—
Göteborgs och Bohus län.....	76·9	76·7	74·8	2)78·8	72·8	72·3	70·9	1)70·5	63·8	63·6	48·1	46·4	53·4	53·2	69·0	77·0	74·6	2)78·3	72·2	1)80·5
Elfsborgs län.....	78·8	79·0	75·8	76·0	72·6	72·3	68·2	67·3	62·9	60·6	46·4	45·2	53·6	58·5	81·2	—	—	—	—	—
Skaraborgs län.....	78·5	77·7	79·6	75·9	73·6	73·4	72·6	1)62·5	66·5	66·2	47·4	48·4	56·3	1)55·0	78·0	79·6	57·3	—	69·8	71·1
Värmlands län.....	76·7	75·4	72·4	74·2	70·5	71·4	68·1	—	57·6	55·5	45·6	46·4	53·1	—	83·4	1)81·0	—	—	60·9	—
Örebro län.....	77·0	77·2	70·8	71·0	70·0	70·6	70·7	—	64·2	64·4	46·7	50·1	53·6	55·8	79·7	80·8	—	—	74·6	1)81·0
Västmanlands län.....	77·6	77·9	—	1)75·0	70·9	72·1	—	—	63·0	62·0	47·0	49·3	52·3	55·1	78·1	79·7	—	—	72·5	79·2
Kopparbergs län.....	77·5	77·1	74·3	77·3	70·4	71·6	68·7	—	60·5	61·4	45·2	46·8	52·2	51·1	81·4	75·5	—	—	—	—
Gefleborgs län.....	77·7	2)76·3	74·3	—	69·4	70·7	59·4	—	60·4	60·9	46·4	46·4	53·3	53·7	77·0	75·9	—	—	89·3	—
Västernorrlands län.....	—	—	—	—	69·7	69·9	64·6	1)69·5	58·9	60·4	43·9	45·6	50·8	1)54·0	76·0	—	—	—	—	—
Jemtlands län.....	—	—	—	—	65·9	70·8	71·3	1)66·5	55·2	60·9	42·9	42·6	47·8	43·4	68·5	73·2	—	—	—	—
Vesterbottens län.....	—	—	—	—	63·5	66·9	55·3	61·7	54·5	54·5	42·6	44·4	56·2	2)53·8	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län.....	—	—	—	—	65·1	63·0	62·1	1)67·0	57·5	55·1	47·9	38·5	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket	78·1	77·2	74·7	75·2	72·4	72·0	69·3	67·9	63·3	63·1	47·4	47·6	54·6	56·0	78·8	79·0	76·3	78·2	72·9	75·5

1) Blott en uppgift. — 2) Blott två uppgifter.

5 % lägre än medelkorntalet, äro de absoluta skördesiffrorna för detta sädesslag dock högre nu än under föregående tioårsperiod i medeltal. Motsatt förhållande eger rum i fråga om vårhvete, bönor, vicker och bohvete. Orsakerna till dessa förändringar äro att finna i utsädesmängdernas ökning eller minskning. Detta har äfven bland annat bidragit dertill, att kornskörden, oaktadt endast 3 % under medelkorntal, dock afkastat nära 500,000 hektoliter mindre än under åren 1881—1890 i medeltal. Af samma skäl förklaras likaledes, att potatisen, med ett korntal 5 % under medeltalet, dock afkastat 433,100 hektoliter derutöfver.

Öfver *sädesslagens medelvigt* i kilogram, för 1 hektoliter, lemnas i *Tab. B* (å sid. 11) uppgifter, nemligen dels för åren 1881—1890 och dels för år 1891. Skilnaden i vikt för hvarje sädesslag under skördeåret och nyssnämnda tioårsperiod framgår af följande öfversigt:

Sädesslagens medelvigt år 1891.

	Vigt	Vigt	Vigt öfver (+) eller under (—)		
	pr hl. Kg.	pr t.a. l. & c.	pr hl. Kg.	pr t.a. l. & c.	Procent.
Hvete, höst-	77.2	15: —	— 0.9	— 3	— 1
» vår-	75.2	14: 12	+ 0.5	+ 2	+ 1
Råg, höst-	72.0	13: 19	— 0.4	— 2	— 1
» vår-	67.9	13: 3	— 1.4	— 5	— 2
Korn	63.1	12: 5	— 0.2	— 1	— 0.3
Hafre	47.6	9: 5	+ 0.2	+ 1	+ 0.4
Blandsäd	56.0	10: 17	+ 1.4	+ 5	+ 3
Ärter	79.0	15: 6	+ 0.2	+ 1	+ 0.3
Bönor	78.2	15: 3	+ 1.9	+ 7	+ 2
Vicker	75.5	14: 13	+ 2.6	+ 10	+ 4

I föregående årgångar af detta sammandrag har, jemte uppgift om medelvigten af hvarje särskildt sädesslag, äfven lemnats enahanda siffror beträffande samtliga sädesslag såsom ett helt. Dessa siffror hafva här uteslutits, enär de ofta verka mera förvillande än upplysande, exempelvis år 1890. Inträffa kan sålunda till och med, att, medan hvarje särskildt sädesslag har att framvisa högre procent än medelvigten, förhållandet beträffande sädesslagen såsom ett helt ändock är alldeles motsatt. Här tillkommer nemligen såsom en ny faktor vid beräkningen den proportion, hvori de särskilda sädesslagen ingå i skörden. Men nu kan lätt tänkas, att ett eller flere af de lättare sädesslagen, såsom hafre och korn, under något år kan hafva gifvit så mycket rikligare äring än de öfriga, att endast på grund af denna förändring i proportionen mellan de olika sädesslagens skördequantiteter en undervigt i totalskörden per hektoliter förorsakas så stor, att den icke kan utjemnas ens genom den öfvervigt, hvarje särskildt sädesslag visar sig ega.

Hösthvete och höstråg samt vårråg och korn visa år 1891 lägre vikt än 1881—1890 års medelvigt; öfriga sädesslag deremot högre vikt. Oafsedt bönor och vicker, för hvilka, på grund af de i allmänhet rätt sparsamma uppgifter, som i ämnet lemnas, siffrorna äro i mera betydande grad osäkra, förete blandsäd och vårråg de största skiljaktigheterna.

Utsträckes undersökningen beträffande sädesslagens medelvigt till hela den period, för hvilken uppgifter härom i sammandraget af årsväxtberättelserna föreligga, har denna *medelvigt*, som under de särskilda åren 1874—1891 varierat mellan nedanstående maxima

och minima, för perioden såsom ett helt, utgjort följande antal kilogram för 1 hektoliter:

	Medelvigt 1874—1891.	Års- maximum.	Års- minimum.
	Kg.	Kg.	Kg.
Hvete, höst-	78.0	80.2	73.7
» vår-	74.8	76.8	70.5
Råg, höst-	72.1	74.6	67.2
» vår-	69.0	71.1	64.3
Korn	63.1	66.1	57.5
Hafre	47.2	50.4	43.9
Blandsäd	54.8	57.7	50.0
Ärter	78.9	81.7	73.9
Bönor	77.2	81.4	72.0
Vicker	73.8	78.5	62.7

De skördeår, hvilka för de särskilda sädesslagen förete maximivigter äro: år 1879 för bönor, år 1880 för höstråg och blandsäd, år 1882 för vårråg, år 1884 för vårhvete och ärter, år 1886 för korn och vicker samt år 1887 för hösthvete och hafre. Minimivigterna äro koncentrerade på ett färre antal år, nemligen på år 1877 för höst- och vårråg, korn och hafre, år 1881 för höst- och vårhvete, ärter och vicker, samt år 1888 för blandsäd och bönor.

Medeltalet ligger för alla sädesslag närmare, och oftast betydligt närmare maximum än minimum; för hafre ligger talet dock midt emellan. Största skiljaktigheterna mellan maximum och minimum förekomma för de växtslag, hvilkas vigtsiffror äro de minst tillförlitliga, eller bönor och vicker.

Hade medelvigten å särskilda sädesslag år 1891 icke, såsom förut skett, jemförts med 1881—1890 års medelvigt, utan med medelvigten för hela perioden 1874—1891, skulle de relationstal, som vid denna nya jemförelse erhållits, utom beträffande bönor och vicker, icke i större mån afvikit från de tal, som af den förut gjorda jemförelsen framgått. För de fyra förnämsta sädesslagen: hösthvete, höstråg, korn och hafre, skulle ställningen blifvit något bättre, för de öfriga sädesslagen något sämre vid en jemförelse med 1874—1891 års siffror, i stället för 1881—1890 års siffror. Kornskörden år 1891 skulle då hållit full medelvigt och höstrågsskörden endast med 0.1 kilogram å hektoliter understigit densamma.

Med afseende på skörderesultatet i rikets olika delar kan anmärkas, att sädesslagens vikt varit god i länen kring Mälaren och äfven i de norr derom belägna delarne af riket; oförmånlig deremot enligt regel i Götaland, framför allt i det viktigaste jordbrukslänet af alla, eller Malmöhus län. Att höstsädesskörden i riket framvisar undervigt, är hufvudsakligen, om ej uteslutande, en följd af de låga vigtsiffrorna i rikets sydligaste landskap. Då dessa äro förmånligare för korn och då detta sädesslag i Norrlands tre sydligare län lemnat en vikt, som mindre än vanligt understiger samma vikt i landets sydligare delar, är undervigten för korn ej så stor som för höstsäderna. För hafreskörden äro Vestgötalänen i främsta rummet bestämmande. Af dessa visar Skaraborgs län öfvervigt, som likväl i det närmaste motväges af undervigten för Elfsborgs län. Då vigtsiffrorna emellertid i flere län, och deribland i några af de här mest betydande, såsom Jönköpings, Vermlands och Örebro län, äro förmånliga för år 1891, blifver slutresultatet för riket beträffande hafren en öfvervigt af 0.2 kilogram pr hektoliter öfver 1881—1890 års medeltal. Att siffrorna för blandsäden äfven visa öfvervigt, oaktadt motsatsen

eger rum i Malmöhus län (med nära 37 % af hela skörden), är hufvudsakligen att tillskrifva skörderesultaten inom Östergötlands och Kristianstads län. Ärterna förete i allmänhet inga anmärkningsvärda skiljaktigheter mot föregående år. De för bönor och vicker afgifna omdömen äro, såsom vanligt, fåtaligare, än önskvärdt varit. Af dem kan likväl slutas, att bönorna i Göteborgs och Bohus län, som lemnar $\frac{2}{3}$ af hela skörden, gifvit god vikt, och att detta varit fallet med vickern öfverallt utom i rikets sydligaste delar.

Rostens härjningar, som åren 1889 och 1890 voro rätt betydande, omtalas nu endast från några få håll, och endast i fråga om hafren. Uppgift om rostskador föreligga nemligen endast från 4 länsmansdistrikt i sydöstra delen af Vermlands län, samt från 1 distrikt i Örebro och 1 i Stockholms län.

Sammanställas de förut lemnade viktbestämmelserna med den beräknade skördemängden, erlållas följande siffror för *totalvigten* af de särskilda sädesslagen, hvartill för jämförelses skull fogats motsvarande siffror för medelskörden åren 1881—1890:

Sädens vikt.

	1891.	Medelskörden 1881—1890.
	Kilogram.	Kilogram.
Hvete, höst-	117,552,000	92,525,000
” vår-	6,114,000	7,433,000
Råg, höst-	570,492,000	521,888,000
” vår-	6,063,000	6,085,000
Korn-	308,628,000	340,332,000
Hafre	992,036,000	959,286,000
Blandsäd	157,382,000	138,056,000
Ärter-	40,495,000	44,948,000
Bönor-	5,654,000	6,768,000
Vicker	18,339,000	19,209,000
Summa	2,222,755,000	2,136,530,000

För hösthvete, höstråg, hafre och blandsäd är totalvigten högre, för öfriga sädesslag är den lägre än medelskördens. Sistnämnda förhållande kan dock helt och hållet eller delvis förklaras deraf, att utsädesbeloppet af sädesslagen minskats. Vårhvete, bönor och vicker, hvilkas totalvikt år 1891 är ej obetydligt underlägsen vigten af 1881—1890 års medelskörd, hafva ändock år 1891 gifvit bättre skörderesultat såväl till korntal som i vikt pr hektoliter.

Oaktadt odlingen af vårstråsäd under senaste decennium betydligt ökats, och detta i vida högre grad än odlingen af andra sädesslag, ingår likväl på grund af den nu inbergade goda höstsädes-skörden, den sistnämnda år 1891 i ej obetydligt högre grad, öfriga sädesslag deremot i lägre grad uti totalskörden, än hvad under perioden 1881—1890 har varit fallet, och detta vare sig jämförelsen sker efter rymd eller efter vikt, hvilket närmare ådagaläggas af nedanstående öfversigt:

	1891.		Medeltal 1881—1890.	
	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.	Efter vikt.
Höstsäd	24.2 %	31.0 %	22.3 %	28.8 %
Vårstråsäd	73.7 %	66.1 %	75.3 %	67.9 %
Baljväxter	2.1 %	2.9 %	2.4 %	3.3 %
Summa	100 %	100 %	100 %	100 %

Vid försök att evalvera 1891 års skörd i *penningvärde* har Statistiska Centralbyrån gått till väga på samma sätt som de tre senast förflutna åren. Till grund för beräkningarna med afseende på sädesskörden hafva sålunda lagts uppgifterna om de priser, som å börserna i Stockholm, Göteborg och Malmö noterats för särskilda slag af inhemsk säd under den senare hälften af oktober och den förra hälften af november månad innevarande år. Enligt dessa uppgifter blir såväl medelvärdet å 100 kilogram som totalvärdet af hvarje särskildt sädesslag följande:

Värdet af 1891 års sädesskörd.

Hvete	å 18.50 kr. för 100 kg. =	22.9 millioner kronor
Råg	å 18.00 ” ” ” ” =	103.8 ” ”
Korn	å 14.50 ” ” ” ” =	44.8 ” ”
Hafre	å 12.25 ” ” ” ” =	121.5 ” ”
Blandsäd	å 13.25 ” ” ” ” =	20.9 ” ”
Ärter	å 16.50 ” ” ” ” =	6.7 ” ”
Bönor	å 11.25 ” ” ” ” =	0.6 ” ”
Vicker	å 14.00 ” ” ” ” =	2.6 ” ”

Samtliga sädesslag å 14.57 kr. för 100 kg. = 323.8 millioner kronor.

Då en betydande del af den spanmål, som ej bliver föremål för försäljning å börserna, helt säkert är af sämre beskaffenhet och därför ej eger så högt penningvärde som den försålda varan, kunna nu angifna värden endast betraktas såsom maxima. Emedan felen härvid äro temligen desamma i fråga om de särskilda sädesslagen, torde emellertid sjelfva relationen mellan dessas totalvärden kunna anses såsom exakt; och framgår då af ofvanstående öfversigt, att i hela värdet å sädesskörden hvetet ingår med 7.1 %, rågen med 32.1 %, kornet med 13.8 %, hafren med 37.5 %, blandsäden med 6.4 %, ärterna med 2.1 %, bönorna med 0.2 % och vickern med 0.8 %.

Värdet af de skördar, hvilka beräknats på enahanda sätt som innevarande års skörd, har uppgått till följande belopp: för år 1888 till 217.5, år 1889 till 222.9 och år 1890 till 275.1 millioner kr. Totalvärdet af 1891 års sädesskörd är sålunda betydligt högre än något af dessa värden; och detta gäller äfven, om jämförelsen sträcker sig till åren före 1888, bland hvilka 1882 har att uppvisa högsta totalvärdet för sädesgrödan, eller omkring 269 millioner kr.

Att år 1891, oaktadt dess sädesskörd i sin helhet ej i någon betydande grad utfallit öfver medelmåttan, ändock företer så höga skördevärden, beror endast i mindre mån deruppå, att sädesodlingen under årens lopp tilltagit, men förnämligast uppå årets ovanligt höga sädespriser samt den stora andel, hvori de dyrare sädesslagen, hvete och råg, ingå i skördemängden. Att värdet af hvete och råg tillsammans, såsom nu, utgör i det allra närmaste $\frac{2}{5}$ af värdet å hela sädesskörden, har under de senaste åren ej inträffat.

Nu rådande höga priser å säd och lifsmedel i allmänhet hafva äfven utöfvat inverkan på potatispriset. Emellertid har detta ej fullt uppgått till samma höjd som år 1890, då, till följd af ringa tillgång genom de mycket dåliga skörderesultaten, detsamma utgjorde enligt beräkning 4.50 kronor för hektolitern. Enligt de i handeln gängse priser torde medelvärdet af denna rotfrukt för i år närmast kunna sättas till 3.75 kronor för hektolitern (= 6.18 kr. för tunnan); i hvilket fall totalvärdet af årets potatisskörd skulle uppgå till nära 70 millioner kronor, mot något mer än 55 millioner år

1890, nära 75 millioner år 1889 och något mer än 54 millioner kronor år 1888. Nu angifna värde å årets potatisskörd torde dock, allrahelst densamma inom ej obetydliga delar af landet varit af mindre god beskaffenhet, endast kunna betraktas såsom ett maximum.

I sin helhet har 1891 års skörd ej företett några större afvikelser från en normalskörd utom beträffande de två dyraste sädesslagen, hvetet och ragen, i fråga om hvilka landet lyckliggjorts med en skörd, som hör till de allra rikligaste, som der inhöstats.

Stockholm den 26 november 1891.

Underdänigst

ELIS SIDENBLADH.

Edr. Söderberg.

Résumé.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Les Sociétés agricoles des provinces publient (depuis 1865) des chiffres directement reçus des cultivateurs, entre autres sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte; cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'un an ou plus. A cause de cela nous avons introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements immédiatement après la fin de la récolte, bien qu'en chiffres approximatifs. Le calcul se fait de la manière suivante: la quantité enssemencée étant connue par les publications des Sociétés agricoles et les corrections nécessaires y ayant été apportées, on n'a besoin que de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque baillage (au nombre de 525). Ces chiffres approximatifs, multipliés par la quantité de la semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des préfets des provinces qu'on a pu dresser la présente relation, — la dix-huitième de la série.

La récolte de 1891, d'après les rapports des préfets, a été censée *presque au dessus de la moyenne*. Par suite de la bonne récolte de froment et de seigle, le besoin d'importer ces produits est devenu moindre, de beaucoup, qu'à l'ordinaire, tandis que l'avoine ne donnera pas lieu, probablement, à une exportation égale à celle des années ordinaires. Les quantités reçues de foin et de paille suffisent bien aux besoins du pays.

Le tableau 1 résume les multiples des grains divers par provinces: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 méteil, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 sarrasin, col. 13 colza, col. 14 pommes de terre. Les autres colonnes (15—25) contiennent les appréciations sur la récolte de lin, de fourrage etc.

Le tableau 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison, nous ajoutons aussi la moyenne des dix années précédentes:

	1891.	Moy. de 1881—1890.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Froments (col. 2 et 3).....	1,604,000.	1,281,200.
Seigle (col. 4 et 5).....	8,012,800.	7,296,200.
Orge (col. 6).....	4,891,100.	5,376,500.

	1891.	Moy. de 1881—1890.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Avoine (col. 7).....	20,841,100.	20,238,100.
Méteil (col. 8).....	2,810,400.	2,528,500.
Pois (col. 9).....	512,600.	570,400.
Fèves (col. 10).....	72,300.	88,700.
Vesces (col. 11).....	242,900.	263,500.
Pommes de terre (col. 14).....	18,571,000.	18,137,900.

Le tableau A contient, en pour-cent des grains récoltés, les relations entre la récolte de 1891 et la moyenne des années 1881—1890.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltées sont comprises dans le tableau B. Voici le poids par hectolitre:

	1891.	Moy. de 1881—1890.
Froment d'hiver.....	77·2 kilogr.	78·1 kilogr.
Seigle d'hiver.....	72·0 »	72·4 »
Orge.....	63·1 »	63·3 »
Avoine.....	47·6 »	47·4 »
Méteil.....	56·0 »	54·6 »
Pois.....	79·0 »	78·8 »
Fèves.....	78·2 »	76·3 »
Vesces.....	75·5 »	72·9 »

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1891 a été de 2,223 mill. de kilogr. (voir tabl., pag. 13); la moyenne de 1881—1890 représente 2,137 mill. kilogr.

D'après les prix de bourse actuels, la récolte des céréales de l'année peut être évaluée comme suit: froment 22·9, seigle 103·8, orge 44·8, avoine 121·5, méteil 20·9, légumineuses 9·9 millions de couronnes; c'est à dire en tout 323·8 millions de couronnes. Cette somme est en vérité trop haute, parce que la qualité du blé vendu à la bourse est naturellement meilleure que celle du blé qui n'est pas exposé en vente. La récolte des pommes de terre aurait, d'après le prix de marché actuel, une valeur totale de 70 millions de couronnes, mais ce prix doit aussi être considéré seulement comme un maximum.

Tab. 1.

Sammandrag af kronolänsmännens

1.		2.		3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.		16.		17.	18.	
L ä n.		Hvete.		Råg.		Korn.	Havre.	Blandsid.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	Potatisens beskaffenhet.	Skörd af öfriga rotfrukter.	Skörd af lin och hampa.					
		Höst.	Vår.	Höst.	Vår.												Frö: Korn-tal.	Spånadsämne.				
K o r n t a l.																						
1	Stockholms stad ¹⁾	—	—	—	—	—	—	6'25	—	6'33	—	—	—	—	8'50	—	—	—	—	—	—	—
2	Stockholms län.....	8'95	6'17	7'95	—	5'37	5'67	5'86	5'08	3'84	5'36	—	—	7'06	God, sällan angripen af röta.	Medelmåttig.	—	—	3'0	Nära medelmåttig.	—	—
3	Uppsala län.....	9'39	6'50	8'32	—	5'17	4'55	4'58	4'40	4'12	4'71	—	—	5'92	I allmänhet god, i några distrikt delvis angripen af röta.	Medelmåttig.	—	—	2'7	Medelmåttig.	—	—
4	Södermanlands län.....	10'32	4'96	9'15	6'50	5'80	5'81	5'83	5'15	5'82	5'25	—	—	7'79	I allmänhet god, delvis något skadad af torröta.	Nära medelmåttig.	—	—	3'0	Medelmåttig.	—	—
5	Östergötlands län.....	8'09	6'22	7'86	4'38	7'79	7'12	7'61	5'74	5'40	7'31	—	—	5'23	I de flesta distrikt angripen af torr- eller blötröta.	Öfver medelmåttan.	—	—	2'5	Öfver medelmåttan.	—	—
6	Jönköpings län.....	6'39	5'78	7'34	4'76	5'72	6'00	5'52	5'58	—	6'02	—	—	5'51	I alla distrikt angripen af röta.	Medelmåttig.	—	—	3'6	Öfver medelmåttan.	—	—
7	Kronobergs län.....	5'23	4'48	5'86	5'02	5'91	6'20	6'61	3'67	—	5'49	—	—	6'52	I nästan alla distrikt angripen af röta.	Medelmåttig.	—	—	3'2	Något öfver medelmåttan.	—	—
8	Kalmar län.....	5'49	5'24	5'43	4'50	6'02	6'39	6'42	4'70	6'00	6'62	4'83	—	4'94	Allmänt angripen af röta.	Något öfver medelmåttan.	—	—	3'3	Fullt medelmåttig.	—	—
9	Gotlands län.....	6'31	—	5'87	—	6'75	6'70	6'91	4'78	—	5'20	—	—	6'91	Inom hälften af länet god, inom andra hälften flerstädes angripen af torröta.	Öfver medelmåttan.	—	—	3'0	Medelmåttig.	—	—
10	Blekinge län.....	6'93	5'87	5'98	5'29	6'99	7'06	7'01	4'92	—	5'88	9'05	—	6'00	Flerestädes angripen af röta.	I det närmaste medelmåttig.	—	—	3'6	Fullt medelmåttig.	—	—
11	Kristianstads län.....	8'22	6'83	7'43	5'11	7'74	7'67	8'07	5'50	5'50	6'98	5'42	—	6'23	Mindre god, skadad af torröta och väta.	Något öfver medelmåttan.	—	—	2'7	Medelmåttig.	—	—
12	Malmöhus län.....	9'80	—	9'11	5'47	9'48	9'58	9'83	6'57	5'50	6'25	5'60	77	6'91	Delvis skadad af röta.	Något öfver medelmåttan.	—	—	3'3	Medelmåttig.	—	—
13	Hallands län.....	9'00	6'40	8'38	5'57	7'09	7'14	7'03	6'81	7'78	6'42	4'56	—	6'45	I alla distrikt mer eller mindre skadad af röta.	Fullt medelmåttig.	—	—	5'0	Fullt medelmåttig.	—	—
14	Göteborgs o. Bohus län.....	8'12	5'78	9'14	6'78	6'47	5'28	5'33	5'20	5'93	5'21	—	—	6'34	I alla distrikt angripen af torr- eller blötröta.	Fullt medelmåttig.	—	—	3'6	Något öfver medelmåttan.	—	—
15	Elfsborgs län.....	8'18	6'16	8'14	6'06	5'48	5'17	6'15	5'99	6'63	5'91	—	—	6'02	I allmänhet betydligt skadad af röta.	Fullt medelmåttig.	—	—	3'0	Medelmåttig.	—	—
16	Skaraborgs län.....	7'21	5'84	7'72	5'25	5'78	5'65	5'60	6'17	5'46	5'83	—	—	5'66	I de flesta distrikt delvis angripen af torröta.	Fullt medelmåttig.	—	—	3'0	Medelmåttig.	—	—
17	Värmlands län.....	8'44	5'34	9'01	—	4'66	4'38	4'64	4'60	—	—	—	—	7'72	God, i länets sydvestra del något angripen af röta.	Fullt medelmåttig.	—	—	—	Något öfver medelmåttan.	—	—
18	Örebro län.....	9'35	5'49	8'88	4'50	6'02	5'93	5'97	6'60	7'21	6'57	—	—	7'79	I allmänhet god, i några distrikt delvis angripen af torröta.	Fullt medelmåttig.	—	—	2'5	Fullt medelmåttig.	—	—
19	Vestmanlands län.....	10'37	10'00	9'73	—	6'29	5'86	5'00	5'82	—	5'55	—	—	8'02	God.	Fullt medelmåttig.	—	—	3'3	Öfver medelmåttan.	—	—
20	Kopparbergs län.....	9'01	7'34	11'86	7'75	8'92	5'54	7'89	5'85	—	6'22	—	—	9'34	God, undantagsvis angripen af torröta.	Fullt medelmåttig.	—	—	3'3	Fullt medelmåttig.	—	—
21	Gefleborgs län.....	9'96	8'00	10'80	5'64	7'56	7'53	7'82	7'72	6'00	6'43	—	—	7'74	God.	Medelmåttig.	—	—	2'5	Medelmåttig.	—	—
22	Vesternorrlands län.....	—	—	8'88	6'42	6'73	7'43	6'10	4'89	—	7'00	—	—	5'51	I nordligare Ångermanland delvis frostskaadad, för öfrigt god.	Medelmåttig.	—	—	—	Under medelmåttan.	—	—
23	Jemtlands län.....	—	—	10'73	9'00	7'81	7'02	7'57	6'40	—	—	—	—	7'67	God.	Fullt medelmåttig.	—	—	—	Medelmåttig.	—	—
24	Vesterbottens län.....	—	—	9'64	6'20	5'34	6'36	6'60	—	—	—	—	—	5'87	Med få undantag god.	Medelmåttig.	—	—	3'0	Medelmåttig.	—	—
25	Norrbottens län.....	—	—	13'85	8'00	4'53	6'17	—	—	—	—	—	—	3'81	Någorlunda god.	Betydligt under medelmåttan.	—	—	—	—	—	—
Hela riket.....		8'68	6'03	7'91	5'31	6'93	6'11	7'82	5'65	5'88	6'19	5'47	77	6'42	I Norrland och äfven i Svealand med få undantag god, i Götaland temligen allmänt skadad af röta.	Något öfver medelmåttan.	—	—	3'1	Något öfver medelmåttan.	—	—

¹⁾ Kornetalet för Stockholms stad är beräknadt efter de för kringliggande länsmansdistrikt angifna talen.

rapporter om skörden år 1891.

19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
Höskörden		Halmafkastningen.		Sädestillgången.	Fodertillgången.	Bergningsvädrets beskaffenhet.
från odlad jord.	från naturlig äng.	Höstsädes-	Värsädes-			
Uder medelmåttan.	Uder medelmåttan.	God.	Långt under medelmåttan.	Ej obetydligt öfverskott af höstsäd, knapp tillgång på vårsäd.	Knappt tillräcklig.	Gynsamt.
Nära medelmåttig.	Nära medelmåttig.	God.	Betydligt under medelmåttan.	Betydligt öfverskott af höstsäd, knapp tillgång på vårsäd.	Tillräcklig med besparingar från år 1890.	Mycket gynsamt.
Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Mycket god.	Betydligt under medelmåttan.	Betydligt öfverskott af höstsäd.	Tillräcklig.	Gynsamt.
Betydligt öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	God.		Lemnar betydligt öfverskott.	Fullt tillräcklig.	För hö och delvis för höstsäd mindre gynsamt, i öfrigt gynsamt.
Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Betydligt öfver medelmåttan.		Lemnar öfverskott till försäljning.	Fullt tillräcklig.	För hö och höstsäd ogynsamt, i öfrigt i allmänhet gynsamt.
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan.		I det närmaste tillräcklig.	Tillräcklig.	För hö och höstsäd ogynsamt, i öfrigt i allmänhet gynsamt.
Medelmåttig.	Medelmåttig.	Fullt medelmåttig.		Ej obetydligt till afsalu.	Tillräcklig.	För hö och höstsäd i allmänhet ogynsamt, i öfrigt gynsamt.
Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan.		Lemnar öfverskott, utom af hafre.	Möjligen något till försäljning.	För höstsäd mindre godt, i öfrigt godt.
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan.		I det närmaste tillräcklig.	Tillräcklig.	I allmänhet mindre gynsamt.
Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.		Lemnar öfverskott.	Lemnar öfverskott till försäljning.	För hö och höstsäd ogynsamt, i öfrigt gynsamt.
I det närmaste god.	Nära god.	I det närmaste god.		Betydligt öfverskott till försäljning.	Ej obetydligt till afsalu.	För hö och höstsäd ogynsamt, i öfrigt gynsamt.
God.	Öfver medelmåttan.	Betydligt öfver medelmåttan.		Betydligt öfverskott till försäljning.	Ej obetydligt öfverskott.	Ogynsamt.
Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Medelmåttig.		Något till afsalu.	Tillräcklig.	Delvis mindre gynsamt.
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.		Af höstsäd otillräcklig, af vårsäd öfverskott.	Fullt tillräcklig.	I allmänhet ogynsamt.
Något öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Betydligt öfver medelmåttan.	Knappt medelmåttig.	Betydligt öfverskott af både höst- och vårsäd.	Fullt tillräcklig.	För hö och råg i allmänhet regnigt, i öfrigt i allmänhet gynsamt.
Medelmåttig.	I det närmaste medelmåttig.	Mycket god.	Under medelmåttan.	I det närmaste tillräcklig.	Tillräcklig med besparingar från år 1890.	Gynsamt.
Något öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Mycket god.	Under medelmåttan.	Utöfver behovet utom i Bergslagen, hvarest brist.	Tillräcklig.	I allmänhet temligen gynsamt.
Medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Mycket god.	Betydligt under medelmåttan.	Betydligt öfverskott af höstsäd.	Tillräcklig med besparingar från år 1890.	Godt.
Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	God.	Fullt medelmåttig.	Tillräcklig för den lägre, men i allmänhet ej för den öfre delen af länet.	Fullt tillräcklig.	I allmänhet gynsamt.
Medelmåttig.	Medelmåttig.	Knappt medelmåttig.		Otillräcklig af höstsäd.	Tillräcklig.	I Gestrkland godt, i Helsingland någorlunda gynsamt.
Något under medelmåttan.	Nära medelmåttig.	Nära medelmåttig.		Otillräcklig.	Tillräcklig med besparingar från år 1890.	Mycket gynsamt.
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.		Bristen betydligt mindre än vanligt.	Lemnar öfverskott.	Mycket gynsamt.
Nära medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.		Otillräcklig.	Möjligen tillräcklig med besparingar från år 1890.	Godt.
Uder medelmåttan.	Medelmåttig.	Betydligt under medelmåttan.		Större brist än vanligt.	Knappt tillräcklig.	Utmärkt godt.
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	God.	Nära medelmåttig.	Af vårsäden ej så stort öfverskott som vanligt, men behovet af höstsäd betydligt mindre än under vanliga år.	Fullt tillräcklig.	Gynsamt; dock för hö- och höstsädeskörden i Götaland mindre godt.

Tab. 2.

Beräknad skörd af säd och potatis år 1891.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärt.	Bönor.	Vicker.	Bo- hvete.	Raps.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.									
	H e k t o l i t e r.												
Stockholms stad						500		100					2,800
Stockholms län.....	139,400	300	414,500	—	103,600	647,000	112,600	54,400	3,300	¹⁾ 15,100	—	—	820,100
Uppsala län.....	139,700	500	373,800	—	189,400	408,100	96,000	33,300	1,500	¹⁾ 10,800	—	—	485,800
Södermanlands län.....	139,100	3,100	436,000	600	60,200	835,100	54,000	32,700	800	¹⁾ 22,500	—	—	588,700
Östergötlands län.....	131,200	17,500	607,100	800	257,500	1,341,100	656,400	69,800	1,600	¹⁾ 65,500	—	—	794,100
Jönköpings län.....	7,600	3,300	366,600	4,200	87,800	1,411,900	35,800	9,100	—	¹⁾ 4,300	—	—	721,400
Kronobergs län.....	100	300	235,700	8 700	185,900	906,700	9,100	200	—	¹⁾ 1,200	—	—	1,002,600
Kalmar län.....	44,800	2,800	444,300	1,300	267,400	1,050,400	¹⁾ 11,400	14,700	100	¹⁾ 10,100	100	—	819,300
Gotlands län.....	68,600	—	184,200	—	202,400	44,900	27,300	5,700	—	¹⁾ 200	—	—	418,000
Blekinge län.....	22,300	800	234,500	15,200	78,800	513,500	¹⁾ 28,600	1,900	—	¹⁾ 7,400	100	—	994,200
Kristianstads län.....	115,600	900	607,300	25,000	348,500	1,067,000	¹⁾ 411,000	¹⁾ 30,500	¹⁾ 2,900	¹⁾ 19,300	¹⁾ 600	—	2,075,800
Malmöhus län.....	363,200	—	802,500	1,400	1,274,500	1,818,200	1,027,300	¹⁾ 89,600	1,100	¹⁾ 32,600	400	1,000	1,517,000
Hallands län.....	31,800	11,100	369,300	9,900	78,600	1,130,600	¹⁾ 35,900	3,200	7,300	¹⁾ 1,600	¹⁾ 300	—	660,500
Göteborgs och Bohus län....	13,300	4,100	223,400	700	113,800	909,200	19,900	10,200	49,100	¹⁾ 5,200	—	—	592,600
Elfsborgs län.....	14,300	13,900	366,500	12,900	48,500	1,853,900	28,500	19,000	1,800	¹⁾ 6,000	—	—	1,106,300
Skaraborgs län.....	110,000	6,600	799,600	6,300	74,700	2,734,200	¹⁾ 30,200	43,600	500	¹⁾ 26,200	—	—	1,298,400
Värmlands län.....	10,900	4,300	385,700	—	21,200	993,900	15,600	7,600	—	grönl.	—	—	909,500
Örebro län.....	58,800	6,400	314,500	600	43,700	1,053,000	14,400	18,600	2,200	¹⁾ 4,600	—	—	841,200
Vestmanlands län.....	104,700	700	377,500	—	75,400	795,800	8,000	29,100	—	¹⁾ 7,200	—	—	501,800
Kopparbergs län.....	5,700	4,000	236,100	100	106,900	¹⁾ 690,500	124,500	11,100	—	¹⁾ 1,400	—	—	705,800
Gefleborgs län.....	1,600	700	77,300	300	251,600	¹⁾ 456,500	34,900	¹⁾ 10,400	100	¹⁾ 1,100	—	—	684,300
Vesternorrlands län.....	—	—	33,800	700	357,300	¹⁾ 129,000	14,300	3,300	—	¹⁾ 600	—	—	423,000
Jemtlands län.....	—	—	15,300	²⁾ —	176,400	¹⁾ 16,800	¹⁾ 6,500	¹⁾ 14,500	—	—	—	—	337,600
Vesterbottens län.....	—	—	6,300	600	248,200	¹⁾ 23,200	8,200	—	—	—	—	—	183,700
Norrbottens län.....	—	—	11,700	²⁾ —	238,800	¹⁾ 10,100	—	—	—	—	—	—	86,500
Rikets skörd år 1891 i hektol.	1,522,700	81,300	7,923,500	89,300	4,891,100	20,841,100	2,810,400	512,600	72,300	242,900	1,500	1,000	18,571,000
» » » » i tunnor	923,460	49,310	4,805,320	54,160	2,966,280	12,639,400	1,704,410	310,870	43,850	147,310	910	610	11,262,660
Medelskörd åren 1881—1890 i hektoliter.....	1,184,700	99,500	7,208,400	87,800	5,376,500	20,238,100	2,528,500	570,400	88,700	263,500	3,100	4,900	18,137,900
i tunnor.....	718,460	60,330	4,371,660	53,230	3,260,670	12,273,690	1,533,460	315,930	53,800	159,810	1,870	2,980	11,000,000

¹⁾ Dessutom grönfoder.²⁾ Skörd angifven, men enligt beräkning icke uppgående till 50 hl. och därför här utesluten.